

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Тип і назва освітньої програми	ОПП Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0 Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год, практичних – 24 год, самостійна робота – 80 год Форма семестрового контролю - залік
Мова викладання	державна
ННІ / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробника(ів)	Дорошенко Ольга, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування e-mail: olga.doroshenko@pdau.edu.ua тел. +380952297863, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/doroshenko-olga-oleksandrivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Банківський менеджмент
Компетентності	<p><i>Загальні:</i></p> ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. <p><i>Спеціальні (фахові) (СК):</i></p> СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування, страхування та фондового ринку. СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
Результати навчання	ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Опанування навчальної дисципліни сприяє формуванню навичок комунікації, здатності до абстрактного та логічного мислення, уміння управляти часом, здатності брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування у здобувачів вищої освіти глибоких професійно-орієнтованих знань з питань функціонування міжнародних та національних платіжних систем, визначення їх змісту та ролі у забезпеченні стабільного функціонування банківської системи, розвитку безготівкових розрахунків та розширенні сфери платіжної інфраструктури.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Концептуальні основи платіжних систем.
Тема 2. Учасники та технологічна інфраструктура платіжних систем.
Тема 3. Безпека платіжних систем.
Тема 4. Зарубіжні платіжні системи.
Тема 5. Електронні міжбанківські розрахунки в Україні. Система електронних платежів НБУ.
Тема 6. Системи масових електронних платежів. Національна платіжна система «Український платіжний простір».

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

- словесні методи (лекція, пояснення, бесіда);
- наочні методи (демонстрування, спостереження, ілюстрування);
- практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною, науковою літературою, нормативно-правовими актами, робота з джерелами в мережі Інтернет);
- методи письмового контролю (тестування);
- методи самостійної роботи (завдання самостійної роботи);
- методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу і новизни навчального матеріалу; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти);
- інтерактивні методи навчання (метод «Займи позицію», дискусії, групові обговорення);
- комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни наведена в додатку А.
Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти наведена в додатку Б.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом та відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyprocenasayt.pdf>), Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosinyuvannya2023.pdf>). Терміни виконання письмових робіт визначаються тематичним планом (індивідуальним планом здобувача вищої освіти) відповідно до розкладу навчальних занять та є однаково прийнятними для всіх форм здобуття вищої освіти.

	<p>Поточний контроль здійснюється провідним НПП під час навчальних занять, які закріплені за зазначеною навчальною дисципліною відповідно до тематичного плану. До семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни здобувач вищої освіти допускається у разі виконання всіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр для цієї дисципліни</p>
<p>- щодо академічної доброчесності</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконується відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів. Списування під час контрольних робіт заборонені (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist</p>
<p>- щодо відвідування занять</p>	<p>Відвідування всіх видів навчальних занять є обов'язковим (відповідно до п. 8.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproscinyuvannya2023.pd). Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи тощо). Відмітка про відвідування занять здобувачами вищої освіти здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача</p>
<p>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</p>	<p>здійснюється згідно чинного законодавства, а саме Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf)</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf).</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Платіжні системи: конспект лекцій / укладачі: О. С. Кушнерьов, Т. В. Доценко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 268 с.
2. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05 жовтня 2017 р. № 2163- VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.
3. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1325478>.
4. Про платіжні послуги: Закон України від від 30 червня 2021 № 1591-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249>.
5. Про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів: Постанова Національного банку України; Положення від 29 липня 2022 р. № 164 / Національний банк України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-22#n20>.

Допоміжні:

1. Агрес О., Колодій А. Bancassurance як процес співпраці банківського й страхового бізнесу. *Аграрна економіка*. 2018. Т. 11, № 1 – 2. С. 45 – 53.
2. Дроботя Я. А., Бражник Л. В., Дорошенко О. О. Диджиталізовані інновації банківського бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 23. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23> – 15.
3. Дроботя Я. А., Бражник Л.В. Диджиталізація банківської діяльності та платіжних систем. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 51. С. 261 – 267. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure51-42>.
4. Дроботя Я. А., Краснікова О. М., Дорошенко О. О. Маркери сучасної світової банківської системи як основа її безпеки. *Ефективна економіка*. 2024. № 3. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3347>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.3.54>.
5. Єрмошкіна О. В., Мусаєва Н. М. Платіжна система як базовий елемент цифрової економіки: інституціонально-поведінкові аспекти. *Економічний вісник*. 2021. № 4. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/76.135>.
6. Назаренко В. О. Підходи до класифікації платіжних систем. *Право та державне управління*. 2018. № 4(33). С. 78 – 82. URL : http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/4_2018/15.pdf.
7. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні: монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 348 с.
8. Пожидаєва М. А. Імплементация стандартів ЄС у сфері здійснення платіжних трансакцій у законодавство України. Адаптація національного законодавства відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом: наукова монографія / за ред. О. В. Кузьменко (Спеціальне редагування: О. В. Кузьменко, В. Г. Чорна). Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2019. Розд. VIII, підрозд. 8.7. С. 640 – 654.
9. Пожидаєва М. А. Платіжна система та публічний інтерес: економікоправовий взаємозв'язок на стадії виконання бюджетів. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 2. Volume 2. С. 114 – 120.
10. Пожидаєва М. А. Місце правових норм, які регулюють діяльність платіжних систем, у системі права. *Recht der Osteuropaischen Staaten (ReOS)*. 2019. № 1. С. 137 – 141.
11. Пожидаєва М. А. Еволюція використання електронних платіжних інструментів: фінансово-правовий аспект. *Правові горизонти*. 2020. № 20 (33). С. 82 – 87.

Інформаційні ресурси

1. Урядовий портал URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Офіційний портал Верховної Ради України URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт «НСМЕП ПРОСТІР» URL: <http://prostir.gov.ua/prostir>.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування
протокол від 02 вересня 2024 р. № 1

Додаток А

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Самостійна робота			
			розв'язування тестів	підготовка глосарію	підготовка тез доповідей	
Тема 1. Концептуальні основи платіжних систем	3	6	3	3		15
Тема 2. Учасники та технологічна інфраструктура платіжних систем	3	6	3	3		15
Тема 3. Безпека платіжних систем	3	6	3	3		15
Тема 4. Зарубіжні платіжні системи	3	6	3	3		15
Тема 5. Електронні міжбанківські розрахунки в Україні. Система електронних платежів НБУ	3	6	3	3		15
Тема 6. Системи масових електронних платежів. Національна платіжна система «Український платіжний простір»	3	6	3	3		15
Виконання завдань самостійної роботи (підготовка тез)	-	-	-	-	10	10
Разом	18	36	18	18	10	100

Додаток Б

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти (денна форма навчання)

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Опитування (0-3)	0	здобувач вищої освіти отримує у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу та не сформовані програмних результатів навчання
	1-2	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про базовий рівень вміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань та застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи
	3	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про вміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань та застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи
Виконання вправ на практичних заняттях (0-6)	0	здобувач вищої освіти у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що свідчить про відсутність вмінь відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань та застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи
	1-2	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку наявних значних методологічних помилок при виконанні вправ, що вказує на задовільний рівень відшукувати, обробляти, систематизувати та частково аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи.
	3-5	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку розв'язання задачі з несуттєвими методологічними помилками, що вказує на достатній рівень вміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи.
6	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку вірного розв'язання задачі без помилок та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень вміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань та застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи.	
Розв'язування тестів (0-3)	0,3*10	10 питань по 0,3 бали кожне - здобувач вищої освіти отримує за виконання тестів, що свідчить про належний рівень вміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань та застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи. Отримані бали за виконані тести відображаються у журналі відповідно до правил заокруглення.
Виконання завдань самостійної роботи (підготовка глосарію) (0-3)	0	здобувач вищої освіти отримує у разі відсутності підготовленого глосарію, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу та не сформовані програмних результатів навчання
	1-2	здобувач вищої освіти отримує за частково підготовлений глосарій за кожну тему, що свідчить про базовий рівень відшукувати, обробляти, систематизувати та частково аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи.

	3	здобувач вищої освіти отримує за повністю підготовлений глосарій за кожну тему, що свідчить про високий рівень відшукувати, обробляти, систематизувати та частково аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи.
Виконання завдань самостійної роботи (підготовка тез доповіді) (0-10)	0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності підготовлених наукових тез доповіді на міжнародну, всеукраїнську, університетську конференцію, або підсумкову конференцію (круглий стіл) за результатами вивчення дисципліни, що не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної освітньої компоненти
	5	здобувач вищої освіти отримує у випадку підготовки наукових тез доповіді (без виступу) на міжнародну, всеукраїнську, студентську науково-практичну конференцію, засідання наукового гуртка, або підсумкову конференцію (круглий стіл) за результатами вивчення дисципліни, що свідчить про достатній рівень вміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань та застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи.
	10	здобувач вищої освіти отримує у випадку підготовки наукових тез та виступі з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській, студентській науково-практичній конференції, засіданні наукового гуртка, або підсумковій конференції (круглому столі) за результатами вивчення дисципліни, що свідчить про високий рівень вміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань та застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи.